

Boekbespreking: “Wat gebeurt er als we sterven”

Het boek “Wat gebeurt er als we sterven” is een wetenschappelijk onderzoek naar bijnadoodervaringen van de engelse auteur Sam Parnia. Het boek werd in 2006 vertaald naar het Nederlands en uitgegeven door Kosmos B.V. te Utrecht (209 blz)

De auteur

Sam Parnia is een engelse geneesheer en wetenschapper die al tijdens zijn jeugd belangstelling koesterde voor bijnadoodervaringen. Tijdens zijn studies geneeskunde verwonderde het hem hoe hersencellen de bron kunnen zijn van onze gedachten. Het zijn tenslotte cellen zoals zovele anderen: hoe komt het dat speciaal deze cellen gedachten kunnen voortbrengen? Hoe ontstaan die gedachten?

Wanneer hij tijdens een televisiedebat mensen bezig hoort over bijnadoodervaringen is hij ontgoocheld over de weinig wetenschappelijke manier waarop dit fenomeen benaderd wordt. Nochtans beseft hij dat deze ervaring plaats heeft op een zeer kritisch moment.

Bij het uitoefenen van zijn praktijk in een hospitaal in New-York wordt hij sterk aangegrepen door het overlijden van een patiënt, waarmee hij blijkbaar een speciale band had. De vraag : “Wat gebeurt er met hem na dat overlijden?” laat hem niet meer los. Hij wil namelijk weten wat er met ons gebeurt als we sterven... En hij wil echte zuiver wetenschappelijke bewijzen. Alsdan begint hij zich te concentreren op het bewustzijn en op bijnadoodervaringen.

De Southampton - studie

Hoewel diverse auteurs een overzicht geven van het ontstaan en de ontwikkeling van de bijnadoodervaring, blijft het toch steeds boeiend om dit te lezen. Elkeen heeft zijn zienswijze en benadrukt bepaalde aspecten . Dit geldt ook voor het overzicht dat Sam Parnia geeft.

In 1997 besluit hij om zelf een onderzoek op te starten en op zoek te gaan naar wetenschappelijk bewijs. In zijn relaas zien we wat er allemaal bij komt kijken en omdat het onderzoek natuurlijk niet geheim blijft, maakt ook de pers er melding van. Dat levert hem een 500 tal brieven op van mensen die behoefte hebben om hem hun belevenis mede te delen! Hij lukt er ook in om uit dat aanbod enkele voorbeelden aan te halen die blijven boeien, ook als men er al zovelen gelezen heeft! Wat daar vooral uit blijkt is dat Sam Parnia zeer goed aanvoelt hoe intens de bijnadoodervaarder zijn belevenis ondergaat en welke moeilijkheden hij ondervindt om deze te verwerken.

Uiteindelijk is hij niet tevreden over zijn onderzoek: en vindt het niet volledig geslaagd. Ingevolge tijdsgebrek en beperkte middelen heeft hij te weinig mensen kunnen benaderen. Maar bij nader inzien is hij niet alleen daarom ontevreden: hij legt de lat namelijk zeer hoog. Hij is op zoek naar een manier om zuiver wetenschappelijk de activiteit van ons bewustzijn vast te stellen op het moment dat de hersenen totaal inactief en dus afgestorven zijn.

Een nieuw onderzoek?

De auteur heeft inmiddels kennis genomen van de onderzoeken van Pim Van Lommel, de Nederlandse cardioloog, van Janet Schwaninger, een in cardiologie gespecialiseerde verpleegster in de USA en van professor Bruce Greyson ook uit de USA.

Hij vindt deze onderzoeken buitengewoon leerzaam. Zij bevestigen het fenomeen van de BDE en de diepe veranderingen welke deze mensen ondergaan. Zij geven echter geen antwoord op de mechanismen die aan de grondslag liggen van deze belevenis. Evenmin wordt de vraag beantwoord welke de relatie is tussen de geest en de hersenen. Hoe zijn namelijk denkprocessen, opslag van herinneringen en logisch redeneren mogelijk op momenten dat er weinig of geen hersenactiviteit aanwezig is?

Deze vragen liggen aan de basis van zijn opzet om een uitgebreid onderzoek te starten naar BDE's tijdens hartstilstand. Dat hij de hele zaak zeer ernstig en professioneel wil aanpakken bewijzen zijn uiteenzettingen over de conventionele en niet-conventionele opvattingen aangaande het functioneren van ons bewustzijn. Deze uiteenzettingen zijn nog juist verteerbaar voor de niet wetenschappelijk gevormde lezer! Het bewijst echter wel de gedrevenheid van de auteur en zijn vaste wil om tot degelijk resultaat te komen!

Zijn opzet was om 1500 overlevenden in 25 ziekenhuizen in een tijdspanne van twee jaar te bestuderen. Daarvoor zijn heel wat fondsen nodig! (210000 euro!) En heel wat wilskracht om steeds maar door te zetten! Na drie jaar is hem dat niet gelukt spijts de vele aanmoedigen en hulp die hij kreeg. Zijn persoonlijke omstandigheden zijn zodanig veranderd dat hij dit project niet kan verder zetten.

Op dit ogenblik werkt Sam Parnia in New York. Ik ben ervan overtuigd dat wij nog van hem zullen horen:hij is namelijk te sterk geïnteresseerd in het mysterie van het bewustzijn. En hij vindt het te belangrijk en te essentieel in ons bestaan om er zo weinig van af te weten! Het is iets dat zijn verwondering heeft opgewekt en dat blijft hem achtervolgen. Spijts tegenslagen allerlei om tot resultaat te komen ben ik ervan overtuigd dat hij nog van zich zal laten horen!

Wat mogen wij verwachten?

Sam Parnia meent dat wij op het punt staan om de aard van het menselijk bewustzijn te ontrafelen. Het is één van de grootste en belangrijkste uitdagingen voor de neurowetenschappen geworden. Hij toont aan dat er een doorbraak op komst is omdat dit in de lijn van de verwachtingen ligt, gezien de evolutie in de wetenschappen!

Hijzelf was er van overtuigd dat bepaalde processen in de hersenen tot de vorming van het bewustzijn en de geest leidden, zonder te weten hoe dat gebeurde. Het onderzoek van bijna doodervaringen bij overlevenden van een hartstilstand deed hem twijfelen. Daarom wil hij nader onderzoek naar wat er juist gebeurt bij een hartstilstand. Als inderdaad bewezen wordt dat geest en bewustzijn los van de hersenen functioneren dan heeft dit

volgens hem enorme gevolgen op diverse terreinen, welke hij in zijn laatste hoofdstuk beschrijft. Voor hem is de bijnadoodervaring de sleutel tot de oplossing van dit mysterie. Door ze nader en op de juiste manier te bestuderen zal de ware aard van de relatie tussen geest en hersenen kunnen ontdekt worden en zullen volgens hem de grote levensvragen een gefundeerd antwoord krijgen.

Van hem mogen we alleszins verwachten dat hij grondig en degelijk onderzoek zal verrichten zonder enige vooringenomenheid, wat toch zeer belangrijk is. Alleen is het afwachten of hij de tijd en de middelen ter beschikking zal hebben om dat onderzoek uit te voeren.

Om aan te tonen dat hij niet alleen staat in het besef van het belang van dit onderzoek citeert hij professor French, een psycholoog verbonden aan de universiteit van Londen: “De aard van de relaties tussen de geest en de hersenen en de mogelijkheid van leven na de dood vormen enkele van de meest diepgaande kwesties die te maken hebben met de plaats van de mens in het universum. Het verslag van bijnadoodervaringen bij overlevenden van een hartstilstand verschaft ons boeiende gegevens die voor deze kwestie van levensbelang zijn.”

Dit is een citaat uit een artikel, verschenen in het welbekende tijdschrift “The Lancet”.

Stan Michielsens